

**Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
історичний факультет
кафедра всесвітньої історії**

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Цінності європейської цивілізації: ключові проблеми в умовах сучасних викликів українська мова
Викладачі	О. А. Юга, кандидат історичних наук, старший викладач кафедри всесвітньої історії
Профайл викладача	http://kvi.kpnu.edu.ua/iuha-oleksandr-anatoliiovych/
E-mail:	iuha@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=19585
Консультації	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри всесвітньої історії

2. Анотація до курсу

Гуманітарна складова сучасної вищої освіти передбачає наявність не тільки ґрунтовних знань з історії України та всесвітньої історії, але й цілісних знань про загальне цивілізаційне місце своєї країни та власного народу серед інших. Україна є частиною європейської цивілізації, саме тому вкрай важливо знати засадничі цінності європейської цивілізації як основи культурно-історичного розвитку України в минулому та орієнтирів у суспільно-політичному розвитку сьогодення і майбутнього. Власне з цією метою для здобувачів вищої освіти і запропонований курс “Цінності європейської цивілізації”.

Програма вивчення навчальної дисципліни укладена відповідно до освітніх програм: Середня освіта (Історія) підготовки фахівців освітнього рівня “Бакалавр” спеціальності 014 Середня освіта (Історія), Середня освіта (Історія та правознавство) / 014 Середня освіта (Історія), Історія / 032 Історія та археологія, Політологія / 052 Політологія.

3. Мета та цілі курсу

- 1. Метою** викладання навчальної дисципліни “Цінності європейської цивілізації: ключові проблеми в умовах сучасних викликів” є засвоєння здобувачами вищої освіти ОС “Бакалавр” спеціальності 014 Середня освіта (Історія) системи знань щодо сутності структури цінностей європейської цивілізації та її еволюцією на різних етапах історичного розвитку.

Основні цілі (завдання):

- визначити предмет і завдання курсу, а також основні поняття та терміни;
- висвітлити місце і роль дисципліни в системі історичних наук;
- показати зв’язок дисципліни з іншими історичними та неісторичними науками;
- ознайомити студентів з сучасними поглядами на сутність поняття цивілізації, цивілізаційним підходом до вивчення історії людства, витоками європейської цивілізації, основними етапами її розвитку, найважливішими подіями її історії та культурно-історичному поступі, культурними, соціально-економічними, суспільно-політичними та духовно-ментальними цінностями, що уособлюють особливості європейської цивілізації у її цілісності та розмаїтті;
- розкрити теоретичні аспекти ціннісних закономірностей цивілізаційного розвитку Європи;
- охарактеризувати систему цінностей європейської середньовічної та передіндустріальної цивілізації;
- висвітлити ідеали, цілі та цінності індустріального та постіндустріального етапів цивілізаційного розвитку Європи;
- розкрити сутність кризи європейської цивілізації та процес зміни системи цінностей на межі XX – XXI століть;
- з’ясувати засадничі цінності сучасної об’єднаної Європи.

4. Формат курсу

Вибіркові освітні компоненти. Дисципліни вільного вибору студента (очний).

5. Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- комплекс основних понять, термінів і категорій, які використовуються в системі гуманітарних дисциплін, що досліджують європейську цивілізацію;
- основні етапи розвитку європейської цивілізації та її доленосні події, які впливали на світогляд суспільства;
- основні риси та особливості, які притаманні складовим європейської цивілізації в різних аспектах і галузях її минулого та сучасного буття.

уміти:

- вільно володіти набутими знаннями, формулювати власні думки, робити аргументовані висновки, вести дискусії;
- працювати з джерелами, науковою літературою та використовувати їх при висвітленні тих чи інших питань;
- виокремлювати найбільш значущі цивілізаційні прояви, що об'єднують певні країни та народи в єдину історико-культурну, суспільно-політичну та ментальну цілісність;
- визначати самобутність окремих складових європейської цивілізації;
- реконструювати шляхи розвитку та перспективи європейської цивілізації;
- використовувати здобуті знання для оцінки явищ і процесів, що мають загальноєвропейське цивілізаційне значення..

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу		
	денна форма навчання		заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	Середня освіта (Історія), 014 Середня освіта (Історія)		
Рік навчання/ рік викладання	другий /2022-2023		

Семестр вивчення	четвертий		
нормативна/вибіркова	вибіркова		
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС		
Загальний обсяг годин	120 год.		
Кількість годин навчальних занять	40 год.		
Лекційні заняття	20 год.		
Практичні заняття	0 год.		
Семінарські заняття	20 год.		
Лабораторні заняття	0 год.		
Самостійна та індивідуальна робота	80 год.		
Форма підсумкового контролю	іспит		

7. Пререквізити курсу

Вивченню дисципліни “Цінності європейської цивілізації” передували такі освітні компоненти як Історія України, Історія середніх віків. Їх вивчення дозволило сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань про взаємозв’язок національного державотворення з державотворчими процесами в інших країнах Європи.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

9. Політика курсу

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є вивчення навчального матеріалу за кожною темою. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і слідувати “Положенню про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка”, “Статуту і Правил внутрішнього розпорядку Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка”.

Зокрема, для успішного засвоєння програмного матеріалу студент зобов’язаний:

- не запізнюватися на заняття;
- не пропускати заняття, а в разі хвороби надати довідку;
- самостійно вивчити матеріал пропущеного заняття;
- конструктивно підтримувати зворотній зв'язок на всіх заняттях;
- брати активну участь у навчальному процесі;
- своєчасно і акуратно виконувати індивідуальні науково-дослідні завдання;
- відключити мобільний телефон під час занять;
- участь у контрольних заходах (поточний контроль, модульний контроль, контроль самостійної роботи; підсумковий контроль);
- будь-яке копіювання або відтворення результатів чужої праці, якщо тільки робота не має груповий формат, використання завантажених з Інтернету матеріалів кваліфікується як порушення норм і правил академічної доброчесності та передбачає притягнення винного до відповідальності, у порядку, визначеному чинним законодавством та Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Результатом невиконання та / або недотримання правил може бути оцінка «незадовільно» за курс.

Схема курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	<i>Денна форма</i>					<i>Заочна форма</i>				
	разом	у тому числі				разом	у тому числі			
		лекції	сем. / практ. заняття	лабораторні заняття	самостійна робота		лекції	сем. / практ. заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти ціннісних закономірностей цивілізаційного розвитку										
Тема 1. Вступ. Предмет і значення курсу		2			4					
Тема 2. Цивілізація, як		2			8					

суспільно-історичне явище.										
Тема 3. Ціннісні закономірності цивілізаційного розвитку		2			8					
Тема 4. Історична наука і цивілізаційний підхід до історії			2		4					
Змістовий модуль 2. Цінності європейської цивілізації від середньовіччя до сучасності										
Тема 5. Система цінностей європейської середньовічної цивілізації		2	2		6					
Тема 6. Зародження європейської передіндустріальної цивілізації		2	2		4					
Тема 7. Ідеали, цілі та цінності індустріальної та постіндустріальної цивілізацій		4	2		8					
Тема 8. Зміна системи цінностей на межі XX – XXI століть		2			6					
Тема 9. Історичні передумови та основні етапи становлення Європейського Союзу		2	4		8					
Тема 10. Структура цінностей сучасної об'єднаної Європи			4		10					
Тема 11. Україна і Європейський Союз. Європейська ідентичність			2		8					
Тема 12. Схід і Захід: порівняльний аналіз релігійно-філософських традицій		2	2		6					
Разом годин		20	20		80					

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1
Цінності європейської цивілізації
від античності до сучасності

Тема 1
Цивілізація як
суспільно-історичне
явище

Тема 2
Ціннісні
закономірності
цивілізаційного
розвитку

Тема 3
Система цінностей
європейської
середньовічної
цивілізації

Тема 4

Зародження
європейської
передіндустріальн
ої цивілізації

Тема 5

Ідеали, цілі та
цінності
індустріальної та
постіндустріальної
цивілізацій

Тема 6

Зміна системи
цінностей
європейської
цивілізації на межі
XX – XXI ст.

Модульна контрольна робота

Екзамен

Рекомендована література:

Джерела:

1. Договір об утворенні Європейського об'єднання вугля і сталі. URL: http://www.comparativelaw.kiev.ua/eu_treaties/treaty_eccs_paris.txt
2. Договір об утворенні Європейського економічного співтовариства з змінами, внесеними наступними договорами, Рим, 25 березня 1957 року. URL: http://www.comparativelaw.kiev.ua/eu_treaties/rus_eec_treaty.txt
3. Договір про Європейський союз. URL: <http://www.comparativelaw.kiev.ua/eu>
4. Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами. URL: <http://www.europerxxi.kiev.html>
5. Спільна стратегія Європейського Союзу щодо України. Неофіційний переклад Представництва Європейської Комісії в Україні // Політика і час. 2000. № 3-4.
6. Спільна стратегія ЄС щодо України. Робочий план Головуючої (Підготовлено Португалією, головуючою в ЄС країною (січень-червень 2000 р.) Неофіційний переклад з англ. // Політика і час. 2000. № 3-4.
7. Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки. Послання Президента України до Верховної Ради України. URL: <http://www.president.gov.ua/>

I. Підручники, словники, довідники

8. Грицяк І. А. Право та інституції Європейського Союзу. Нав. посібник. Київ: К.І.С., 2004.
9. Джеджора О. Історія Європейської Цивілізації. Львів, 1999.
10. Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття: довідник / склад. А. М. Круглашов, І. Озимок, Т. С. Астапенко, В. В. Руссу. – Ч. 1. Чернівці, 2010. URL: <http://www.library.cv.ua/es/dovidnyk.pdf>
11. Європейська інтеграція. Словник-довідник. Київ, 2009.
12. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: заснування і етапи становлення. Київ, 2001.
13. Копійка В.В. Європейський Союз: досвід розширення і Україна. Київ, 2005.
14. Копійка В.В. Європейський Союз: історія і засади функціонування. Київ, 2009.
15. Кухарська Н. О. Україна в сучасних інтеграційних процесах: Навчальний посібник. Одеса: «Атлант BOI COIY», 2015. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4550/1/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0%20%D0%B2%20%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D0%B0%D1%85.pdf>
16. Кухта Б.Л. Проблеми політичної інтеграції / Основи політичної науки: Курс лекцій за ред. Б. Кухти. Львів, 1999. Ч. 4: Міжнародна політика.
17. Критерії членства в СОТ, ЄС та НАТО. Інтеграційні перспективи України. Аналітичне дослідження. Київ, 2007.
18. Методичні вказівки з курсу гуманітарного модулю “Цінності європейської цивілізації”. Для студентів II курсів усіх спеціальностей / Укл. О. М. Башкеєва, І. І. Какуріна. Дніпропетровськ: ДВНЗ УДХТУ, 2012.
19. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. Київ: Смолоскип, 2002.
20. Світова та європейська інтеграція: організаційні засади. Навч. посібник / За ред. Я. Й. Малика, М. З. Мальського. Львів, 2000.
21. Терещенко Т. В. Цінності європейської цивілізації: навчально-методичний посібник. Черкаси: видавець Кандич С. Г., 2016.
22. Яковюк І., Трагнюк Л., Медеяєв В. Азбука європейської інтеграції. Харків: «Апекс+», 2006.

II. Додаткова література

23. Бжезинський Збігнєв. Україна та Європа // Національна безпека і оборона. 2000. № 7.
24. Будикін В., Сіденко В. Україна та ЄС: лібералізація співробітництва // Політична думка. 1995. № 2-3.

25. Вахудова А. Нерозділена Європа: демократія, важелі впливу та інтеграція після комунізму / Пер. з англ.. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009.
26. Віднянський С. В., Мартинов А. Ю. Об'єднана Європа: від мрії до реальності. Історичні нариси про батьків-засновників Європейського Союзу. К., 2009.
27. Дейвіс Норман. Європа. Історія / Переклав з англ. П. Таращук. Вид. 2-ге. Київ: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2001.
28. Джеджора О. Історія Європейської Цивілізації. Львів, 1999.
29. Європейська інтеграція України: Політико-правові проблеми / За ред. В.П.Горьатенка: Монографія. Київ: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005.
30. Коноваленко І. Проблема співвідношення наднаціональності та суверенітету в основних концепціях західноєвропейської інтеграції // Наукові записки / Національний університет "Києво-Могилянська академія". 1999. Том 12. Політологія.
31. Право Європейського Союзу: основи теорії : підручник / [Т. М. Анакіна, Т. В. Комарова, О. Я. Трагнюк, І. В. Яковюк та ін.] ; за заг. ред. І. В. Яковюка. Харків : Право, 2021. 360 с.
32. Ткаченко Є. В. Щодо деяких історичних аспектів розвитку європейської інтеграції // Форум права. 2012. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2012_3_128.
33. Україна-ЄС: наступні двадцять п'ять років / Авторський колектив: А. Єрмолаєв, І. Клименко, В. Щербина, С. Денисенко, Л. Поляков. URL : <http://newukraineinstitute.org/media/news/612/file/Ukraine%20EU.pdf>
34. Шубіна І. О. Основні цінності Європейського Союзу, зміст і значення для вступу нових держав // Міжнародні читання з міжнародного права пам'яті професора П.Є. Казанського: матер. третьої міжнар. наук. конф. (м. Одеса, 2–3 листопада 2012 р.) / відп. за випуск М. І. Пашковський; НУ «ОЮА». Одеса: Фенікс, 2012.
35. Щербакова Ю. Цінності об'єднаної Європи: монографія / Юлія Щербакова. Київ: ВЦ «Академія», 2014.

10. Система оцінювання та вимоги

Згідно із «Положенням про рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за 100-бальною шкалою.

Із загальної кількості у 100 балів вагові (максимально можливі) бали оцінки досягнень студентів у визначених даною навчальною програмою видах навчальної діяльності розподіляються за такою схемою:

Поточний контроль

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на семінарському занятті за умови виконання усіх різновидів роботи, передбачених планом заняття – 12 балів. Рейтинговий бал за результатами семінарських занять – **23 бали**.

Модульна контрольна робота (МКР) є обов'язковою складовою підсумкового контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни “Цінності європейської цивілізації”. Вона розрахована на 1 год. і складається з десяти варіантів. Кожен з варіантів складається з чотирьох питань. За виконання перших трьох питань студент може отримати максимум 19 балів (7+7+5). За виконання четвертого питання – 6 балів (по 2 бали за кожне визначення).

Максимальний бал за МКР – **25 балів**, мінімальний – **13 балів**.

Самостійна робота (12 балів) – полягає у виконанні студентами рефератів із запропонованого переліку тем.

Вимоги до реферату:

- Обсяг – 8-10 сторінок.
- Поділ на структурні елементи, які зазначені у змісті роботи.
- Вступ, у якому обґрунтовано актуальність теми, визначено мету та завдання роботи.
- Список використаних джерел та літератури (не менше 7 позицій).
- Посилання у тексті на використані праці.
- Власні висновки.

Умови допуску до підсумкового контролю: обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх семінарських занять, написання МКР та виконання завдань самостійної роботи.